

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

RAQAMLI TA’LIM MUHITIDA TALABALARNING ILMIY-TADQIQOT KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI

Amirova Sevara Akram qizi

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti Boshlang’ich ta’lim yo’nalishi talabasi

Ilmiy rahbar: Turayeva Gulnoza Boshlang’ich ta’lim kafedrası o’qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada raqamli ta’lim muhitida talabalarning ilmiy-tadqiqot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik asoslari tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalar, elektron ta’lim platformalari va innovatsion pedagogik metodlarning ilmiy-tadqiqot faoliyatiga ta’siri yoritilgan. Shuningdek, talabalarda mustaqil fikrlash, axborotni tahlil qilish, ilmiy izlanish olib borish va zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish ko’nikmalarini shakllantirish masalalari ko’rib chiqilgan. Tadqiqot natijasida raqamli ta’lim muhitining talabalarning ilmiy salohiyatini oshirishdagi ahamiyati asoslab berilgan.

Tayanch so‘zlar: Raqamli ta’lim, ilmiy-tadqiqot kompetensiyasi, pedagogik texnologiyalar, elektron ta’lim, innovatsion metodlar, axborot texnologiyalari, kompetensiya, ta’lim muhiti, mustaqil ta’lim, ilmiy faoliyat.

Abstract: This scientific article analyzes the pedagogical foundations of developing students’ research competence in a digital educational environment. The impact of digital technologies, e-learning platforms, and innovative pedagogical methods on research activities is highlighted. The article also examines the development of students’ independent thinking, information analysis, scientific inquiry, and effective use of modern technologies. The research substantiates the importance of the digital educational environment in enhancing students’ scientific potential.

Keywords: Digital education, research competence, pedagogical technologies, e-learning, innovative methods, information technologies, competence, educational environment, independent learning, scientific activity.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Аннотация: В данной научной статье анализируются педагогические основы развития исследовательской компетентности студентов в цифровой образовательной среде. Освещается влияние цифровых технологий, электронных образовательных платформ и инновационных педагогических методов на исследовательскую деятельность. Также рассматриваются вопросы формирования у студентов навыков самостоятельного мышления, анализа информации, проведения научных исследований и эффективного использования современных технологий. В результате исследования обоснована значимость цифровой образовательной среды в повышении научного потенциала студентов.

Ключевые слова: Цифровое образование, исследовательская компетентность, педагогические технологии, электронное обучение, инновационные методы, информационные технологии, компетентность, образовательная среда, самостоятельное обучение, научная деятельность.

Kirish: Bugungi globallashuv va raqamlashtirish jarayonida ta’lim tizimini modernizatsiya qilish muhim vazifalardan biriga aylanmoqda. Ayniqsa, oliy ta’lim muassasalarida talabalarning ilmiy-tadqiqot kompetensiyasini rivojlantirish zamonaviy ta’limning ustuvor yo‘nalishlaridan hisoblanadi. Raqamli ta’lim muhiti esa ushbu jarayonni samarali tashkil etish uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda.

Raqamli ta’lim muhiti — bu axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida tashkil etilgan elektron ta’lim tizimi bo‘lib, u talabalarning bilim olish, mustaqil izlanish olib borish va ilmiy faoliyat bilan shug‘ullanish imkoniyatlarini kengaytiradi. Bugungi kunda Moodle, Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams kabi platformalar orqali masofaviy va aralash ta’lim shakllari rivojlanmoqda.

Talabalarning ilmiy-tadqiqot kompetensiyasi deganda ilmiy muammoni aniqlash, ma’lumot to‘plash, tahlil qilish, xulosa chiqarish va ilmiy natijalarni taqdim etish ko‘nikmalarining shakllanganligi tushuniladi. Mazkur kompetensiyani rivojlantirishda raqamli texnologiyalar muhim vosita sifatida xizmat qilmoqda.

Shuningdek, zamonaviy ta’lim jarayonida interaktiv metodlar, virtual laboratoriyalar, elektron kutubxonalar va onlayn ilmiy bazalardan foydalanish

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

talabalarining ilmiy salohiyatini oshirishga yordam bermoqda. Shu sababli raqamli ta’lim muhitida ilmiy-tadqiqot kompetensiyasini shakllantirishning pedagogik asoslarini o‘rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Adabiyotlar tahlili: *Raqamli ta’lim va kompetensiyaviy yondashuv masalalari ko‘plab olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Xususan, V.P. Bepalko ta’lim texnologiyalarining nazariy asoslarini ishlab chiqqan va o‘quv jarayonini samarali tashkil etish masalalarini yoritgan.*

A.V. Xutorskoy kompetensiyaviy yondashuvning mazmunini ochib berib, ta’lim jarayonida talabalarining mustaqil faoliyatini rivojlantirish muhimligini ta’kidlagan. Olimning fikricha, kompetensiya shaxsning bilim, ko‘nikma va amaliy tajribalarining uyg‘unlashgan shaklidir.

Shuningdek, John Dewey ta’lim jarayonida tadqiqot faoliyatining ahamiyatiga alohida e’tibor qaratgan. Uning nazariyasiga ko‘ra, o‘quvchi mustaqil izlanish jarayonida bilimni chuqurroq o‘zlashtiradi.

Mahalliy olimlar tomonidan ham raqamli ta’lim va ilmiy-tadqiqot kompetensiyasini rivojlantirish masalalari o‘rganilmoqda. Tadqiqotlarda elektron ta’lim resurslari va innovatsion texnologiyalarning pedagogik imkoniyatlari tahlil qilingan.

Metodologiyasi: *Tadqiqot davomida pedagogik kuzatish, qiyosiy tahlil, umumlashtirish va ilmiy manbalarni o‘rganish metodlaridan foydalanildi. Raqamli ta’lim muhitining talabalarining ilmiy-tadqiqot kompetensiyasiga ta’siri nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilindi. Shuningdek, oliy ta’lim tizimida qo‘llanilayotgan elektron platformalar va interaktiv metodlarning samaradorligi o‘rganildi. Tadqiqotning metodologik asosini kompetensiyaviy va tizimli yondashuv tamoyillari tashkil etdi.*

Muhokama: *Raqamli ta’lim muhiti talabalarining ilmiy-tadqiqot faoliyatini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Elektron kutubxonalar, ilmiy bazalar va internet resurslari talabalarga keng hajmdagi axborotlardan foydalanish imkonini beradi. Masofaviy ta’lim texnologiyalari yordamida talabalar mustaqil ilmiy izlanish olib borish, onlayn konferensiyalarda qatnashish va xalqaro ilmiy*

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

hamkorlikni yo‘lga qo‘yish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda. Bu esa ularning ilmiy dunyoqarashi va tadqiqotchilik salohiyatini rivojlantiradi.

Shuningdek, interaktiv metodlardan foydalanish talabalarning tanqidiy va kreativ fikrlashini shakllantiradi. Virtual laboratoriyalar va simulyatsion dasturlar esa nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog‘lash imkonini yaratadi.

Biroq raqamli ta‘lim muhitida ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, internet tezligining pastligi, texnik vositalarning yetishmasligi hamda ayrim pedagoglarning raqamli kompetensiyasining pastligi ta‘lim samaradorligiga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin.

Natijalar: *Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, raqamli ta‘lim muhiti talabalarning ilmiy-tadqiqot kompetensiyasini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Elektron ta‘lim platformalari va raqamli texnologiyalar talabalarning mustaqil ta‘lim olish imkoniyatlarini kengaytiradi.*

Natijalar asosida talabalarda ilmiy axborotlarni izlash, tahlil qilish, ilmiy maqolalar yozish va taqdimot qilish ko‘nikmalari rivojlanishi aniqlandi. Shuningdek, raqamli muhitda tashkil etilgan ta‘lim jarayoni talabalarning innovatsion fikrlash qobiliyatini oshirishi kuzatildi.

Xulosa: *Xulosa qilib aytganda, raqamli ta‘lim muhiti talabalarning ilmiy-tadqiqot kompetensiyasini rivojlantirishda muhim pedagogik vosita hisoblanadi. Zamonaviy axborot texnologiyalari va innovatsion metodlardan foydalanish talabalarning mustaqil fikrlashi, ilmiy izlanish olib borishi va kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi.*

Kelajakda oliy ta‘lim tizimida raqamli texnologiyalarni yanada kengroq joriy etish, pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini oshirish hamda elektron ta‘lim resurslarini takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar ro‘yxati

1. *Bespalko V.P. Pedagogika i progressivnie texnologii obucheniya. — Moskva: Pedagogika, 1995. — 336 b.*
2. *Xutorskoy A.V. Klyuchevie kompetensii kak komponent lichnostno-orientirovannogo obrazovaniya. — Moskva, 2003. — 287 b.*

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

3. Dewey J. *Democracy and Education*. — New York: Macmillan, 1916. — 434 p.
4. Polat E.S. *Novie pedagogicheskie i informatsionnie texnologii v sisteme obrazovaniya*. — Moskva: Akademiya, 2009. — 272 b.
5. Castells M. *The Rise of the Network Society*. — Oxford: Blackwell Publishers, 2010. — 597 p.
6. Anderson T. *The Theory and Practice of Online Learning*. — Canada: Athabasca University Press, 2008. — 472 p.
7. UNESCO. *Digital Education Transformation Report*. — Paris, 2021. — pp. 15–48.
8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli O‘zbekiston — 2030” strategiyasi to‘g‘risidagi Farmoni. — Toshkent, 2020. — 1–18-bet.
9. Muslimov N.A. *Kasb ta’limi pedagogikasi*. — Toshkent: Fan, 2016. — 320 b.
10. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. *Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari*. — Toshkent: Fan, 2006. — 260 b.